

Foto Glenn Murberg 20060814

Jällby Kyrka

Jällby i Gäsene härad tillhör Södra Björke pastorat och här har vi en av Västergötlands få bevarade medeltida timmerkyrkor. Den exakta åldern är okänd, men man tror att den en gång i tiden varit offerkyrka. Kyrkan byggdes till under 1868-69 och renoverades 1923. Med sina låga väggar och sitt korta torn har den en mycket säregen byggnadsstil. Denna helgedom rymmer många verkligt fina klenoder och många turister kommer under sommarmånaderna för att fira högmässa i detta lilla stämningsfulla Guds hus.

Det är mittpartiet som är den äldsta delen av kyrkan. Denna del, liten och nästan fyrkantig, är byggd av väldiga ekplankor, som legat oberörda av tidens växlingar i kanske 700 år. När man tog bort kaminen vid elinstallationen 1954 påträffades under golvet stockar och liggande plankor, som antages vara spår efter en stavkyrka, som kan vara en föregångare till den nuvarande kyrkan. Kyrkan har byggts till i etapper, 1745 byggdes vapenhus med torn av ekstockar. Något hundratal år därefter inreddes vapenhuset till kyrkorum och ett nytt vapenhus byggdes väster om tornet. Detta fick sin plats ett stycke in i byggnadskroppen, något som är ganska ovanligt. 1868-69 tillbyggdes kyrkan och koret flyttades fram och det gamla togs till sakristia, vilket är förklaringen till att det finns gamla dekorationsmålningar i sakristian.

Foto Glenn Murberg 20060814

År 1766 brädfodrades kyrkans inre och väggar och tak försågs med dekorationsmålningar. Men inte heller Jällby kyrka kom undan 1800-talets vandalisering. I samband med tillbyggnaden 1868-69 övermålades takbilderna i kyrkans äldsta del. Det enda som skonades var figurmålningarna på väggarna. De väggmålningar som finns kvar är bland annat de bibliska motiven Adam i paradiset, Jesu moder och omskärelsen. Det är inte bekant vem som utfört de mycket välgjorda målningarna, möjligen är det någon kostutövare från bygden.

Dopfunten har medeltida ursprung, den tillhör en grupp funtar som man kan urskilja genom att de har fyrsidig fot. I Sjuhäradsbygden hör till denna grupp funtarna i Jällby, Kölaby och Grönahög. Jällby-funtens cupa är inte helt cylindrisk utan buktar något på mitten och den avslutas nedtill med ett kort skaft kring vilket går en rundstav. Fototens fyrkantiga bottenplatta har en ovanligt hög rund överdel. Madonnan med barnet är den dominerande bilden i altarskåpet från 1200-talet. Före 1870 stod detta förnämliga skåp i koret, vid det tillfället uppsattes en altarprydnad målad av konstnären A. G. Ljungström, Sandhem med motiv från nattvardens instiftande. Altarskåpet restaurerades på 1950-talet av konservator O. Hellström i Skara. Det finns nu placerat på väggen intill altaret, det nyrenoverade altarskåpet invigdes 1957 av prosten Bernhard Sahlqvist.

Foto Glenn Murberg 20060814

Jällby kyrka har i sin ägo haft en verkligt fin relik, en benskärva som ansågs vara av Den heliga Birgitta. Benskärvan förvarades i en liten silverask och hittades i altarbordet restaureringen 1869. Reliken finns numera i Nationalmuseum. En biskop av trä från 1400-talet tillhör nu de gamla kyrkoinventarier som finns bevarade. Den stämningsfulla lilla kyrkan är tämligen lång med smal och det är lågt till taket inne i kyrkan. En gång när ingångsdörren

var lägre än nu fick man böja sig djupt när man gick in i kyrkan. Ovanför dörren kan man läsa en längre vers, målad 1766 till minne av den tid då Herman Möller var kyrkoherde i pastoratet. Versen har följande lydelse:

”Då Herman Möller pastor var

Man denna kyrka målat har.

Af sockenmännens sammanskott

Har Herrens hus sin prydnad fått,

Haf städse på ditt hjerta vakt

På Herrens ord tag noga akt

Så skall det själens prydnad bli

Och andans frukter åt dig ge.

Be gud om nåd du alltid må

I helgemanna prydnad stå

Iklädd med kärlek, tro och hopp

Så skall du sluta där ditt lopp.”